

A „KELET” előfizetési díja:
Videkre postán vagy helyben házhoz hordva
Égés évre 16 frt
Félre 8
Negyedévre 4
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főttár 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ERTEKESEB CÍKKEK DÍJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak.

Hatszór használt gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hír 1 és után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-haus der Wollzeile 36.) Haasensteim et Vogler (Vallfisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest
Haasensteim és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge
A V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitátor 5. sz.

Nyitlított cikkek

gármond sora után 26 kr. fizetendő.

Had és béke.

(?) Az erdélyi és idej hadgyakorlatok ma érték véget s a közös hadsereg és a honvédség illető csapatai a mai nappal tértek állomáshelyeikre, illetőleg otthonjukba, hogy a fáradsalmas napok után jól kiérdemelt nyugalomukat élvezhessék.

Ipolyi püspök nagyszabású előadása óta, melyet a történelmi társulat idej nagygyűlésén tartott, ismételve szóba jött a modern állam s különösen hazánk szempontjából a földadatok a harezkészség és hadviselés tekintetében mai napság birunk kell, ha azt a helyzetet meg akarjuk tartani itt a földön, a melyet számunkra közép-európai helyzetünk kijelöl s a melyet, különösen a keleti kérdés mai felmegoldott állapotában, nem csak elfoglalnunk, hanem megtartanunk és tovább fejleszteniünk kell, ha a visszalépés esélyeivel járó meredély szélre, sőt aláira jutni nem akarunk.

Nem tekintve azt a már-már végtelenig menő feszültséget, mely a két éjszaki császárság között mind élesebbé fajult s a tulfeszített ideg módjára minden perczen szakadással fenyeget; nem, azt a rima-szerű kacérkodást, melylyel az orosz-saját magát a francia revanche-pártnak ugyszólván arany tányéron kínálgatja s minden pillanatban kitörésre juttathatja a dolgot Német- és Franciaország között — egyszerűen csak az iránt a hang iránt kell érzékel birnunk, mely a parszlav sajtóban monarchiánk iránt az utóbbi időben nyilvánul, hogy beláthatasuk annak a — nem tojások, hanem égő bombák között folyó táncnak jelentőségét, melyet általában az európai diplomácia, s különösen monarchiánk jelenleg folytat. Az orosz-francia-olasz szövetség immár nem a rémképeket sejtők, hanem a legkomolyabb politikuskok megbeszélési tárgyat alkotja s a nov-bazari expedíció békésnek mutakozó kezdeménye ugyszólván csak egy utcaiz petardára kell hogy rálepijen s meg nem mondhatja senki, minő további explosiók következhetnek nyomába.

A keleti kérdésnek, elmondhatjuk, még csak is könnyebbik fele jutott az ideig megoldásra s az a szerencse, mely idáig az európai diplomácia működését kísérte, a midőn harc nélkül sikerült a vére vesztett Oroszország diadalmas kezéből a zsákmany tulnyomó nagyobb részét kifacsarni, csak is az európai nyugati hatalmasságok teljes egyetértésével vala kivivható; de, mihielyt az egyetértés, bármely kis részében, meg talál bomlani, alig is kérdéses, ha sikerülhet-e a többi hatalmasságnak az orosz tulkapások visszaszorítása és az az imponáló fellépés, mely Berlinben oly nyomatékú vala, de a mely a teljes összhangzatosság nélkül oly rössé vált.

hatik, a mely — mint az egér-út, a tiszai töltéseken — végzetes kapujává válhatik rövid időn a romboló árnak.

Az a harc-készültség, tehát, mely hadaink idej gyakorlatai által is remélhetőleg lényegesen gyarapult, épen nemcsak üres parádé és látszatos katonásdi, hanem a szó valódi értelmében a legkomolyabb valóság, élet-szükség, a melynek oly nyomatékosan adott a besztarczabányai Kapistrán hangot s a mely bizonyos hivatva van monarchiánk számára föntartani továbbra is a nyomatékot, mely ez ideig diplomáciai, de lehet csak hamar stratégiai és taktikai uton is érvényesítendő lesz.

S ugyanakkor, midőn városunk egyik kapuján a had fiai vonulnak be — nyilvános tanuságát szolgáltatván, hogy a háboru készen talál — a másik kapun üdvözlétére szitunk a magyar mérnök-egylet tagjainak, kik ez évben hazarészünkben tartják nagygyűléseket s egygyel szaporitják azokat a kapcsolatokat, melyek az utóbbi években mind szorosabban, szorosabban fűzők a két hazarészt egymásba.

A béke munkáinak és áldásainak képviselőit köszöntjük isten hozta vendégeinkben, kik a tudomány-gyűjtés és alkotás hangya szorgalmával fogják völgyeinket és bérceinket ellepni. A felvilágosultság és emberies haladás munkáit látjuk bennök, kik a cultura vívmányait az emberi jólét, a human érinkezés, a kereskedelem és ipar véreire utján terjesztik közöttünk is mind szélesebb és szélesebb körökben s annak a civilizációnak bajnokait, a mely a modern haladás utján az embert mind korlátalanabban urává teszi a természetnek, melytől többé nem félünk, mint ellenségünk, miként a setét évszázak terék, hanem a mely segítők barátunkká, tápláló anyákká tétetett épen a tudomány segélyével s tétetik mind jobban és jobban, a természet ismerésének fejlődési árnyában.

De az ismeret valamint uraivá tesz bennünket a természetnek, szükség esetén erőt kölcsönöz az embernek az ember ellenében is. Midőn, a jól végzett munka után katonáink pihenőre térnek, tudásaink fölvaltják őket őrhelyeiken s adatait gyűjtik a modern hadviselés egyik alapföltételének: a közlekedés eszközeinek, hogy így a béke-szerzés alapját: a hadkészlét biztosítékait közlithessék elő. Os mig a katonák csak egyoldalulag, a háboruban, szolgálhatják hazáját, a tudós meg szolgálja békéneket, szolgál ezáltal a harcznak is.

Azért legyenek üdvözlölve pihenőre tért katonáink, de ép oly melegen a tudomány munkásai is — és mig óhajtuk, hogy minél nagyobb készségben találja a netalánis szükség azokat és ezeket egyaránt, kívánjuk, hogy azok a béke pihenését s ezek a szorgos munkák békéjét minél tovább zavartalan élvezhessék!

szemeit peregetve ujjakkalótt, nagyon elégtelnek látszott.

Közös találkozásunk, szellemes, vidám társalgásba olvadt föl, mely kérdmet egészen új világlátásba állította előttem.

A beszélgetés folyamában nagyon meglepett Mahomed pár megjegyzése, melyek kiváló finom izlést s nagy érdeklődést tanusítottak, a szép művészetek minden ága iránt, s elég ügyetlen voltam kifejezést adni e fölötti csodálkozásomnak.

— Valld be, szólt hozzám tréfásan, hogy valósgos barbárnak tartasz engem.

— Csak azt vallom be, felelém nevetve, hogy soha sem hittem volna, hogy a politikától marad még fön idők a szépművészetek s a tudomány művelésére is.

Nem vagyok bizonyos benne, ha Hosnah nem vette-e e feleletet goromba sértésnek, mert nagyon megrémült arczot mutatott. De e kis csatározási jelenet, annyira fejlőd emelkedett eszmé színvonalán, hogy látva Mahomed ur vidám nevetését, megnyugodott, alkalmasint szives elnézésnek róva föl rossz nevelésem iránti engedékenységét s nagy begyesen ülte ott, oly közömbös arczot váltott, mintha kínai nyelven beszélnekel előtte. Azt is el kell még mondanom neked, hogy daczára kissé erőltetett büszke tartózkodásának, pártatlan ügyességgel, s a nélkül, hogy látszott volna, mintha megmondolva tenné, az okos diplomata talált módot, hanyagul odajvetni társalgás közben, hogy szándékszik személyes érdekek miatt később Párisban mulatni darab ideig. — Gondolod, ugy-e, hogy nem igyekeztem eltéríteni őt e tervétől? Szóval, hogy befejezzem e tárgyat, igen kedvesek voltunk egymáshoz, s a látogatás eltar-

M.-Vásárhelytől Borszékig.
(Vége.)

Elmondtam azt is, hogy nagy katonai mozgalom van városunkban, hogy eljövetelem előtt érkezett meg egy ágyúdtég, a honvédek, főrangú katonatisztek jönek mennak, készülnek a nagy katonai maneuverre, melynél nagyobbakat még nem tartottak Erdélyben. Honvédeinknek — végzőm szavaimat — újabb alkalmunk lesz jelentékeny babérokkal szaporítani érdemök koszoruját. E megjegyzésem alkalmat adott házigazdánkunk, hogy kifejtse nézeteit honvédségünkről. Ő nem örvend a honvédeinkre rakott dícséreteknak, sőt ellenkezőleg szomorító érzelmek fogják el, valahányszor honvédségünk jövőjére gondol. Ez intézményünk előbb-utóbb összeomlik, mint az épület, melyből kifejezték az összeesztő vaskapcsokat; összeomlik azért, mert nincs honnan ujonozozza tisztikarát, törvényeink elfeledték, erről gondoskodni. Most még nem szenved valami nagy hiányt tiszték dögában, mert a forradalmi időkből sok jeles és puska-porot szagolt honvédek maradt fenn, kikből kitelt a tisztikar kerete; de mivé lesz akkor, ha ezek apránként, a természet rendje szerint kidőlnek. A magyar ifu, ki katonai pályára szánja magát, az egy éves önkénytes, ki kitartó szorgalmával tisztá képezi magát, csak a sorhadnál érvényesítheti katonáskodó hajlamát. Honvédségünk tiszték dögában egyedül a sorhad kegyelmétől függ, mely igen természetesen, csak a gyengébb individuumokat bocsátja át, az igazi tehetségeket megtartja magának. „En — végzé fejtegetéseit — a mai védőtörvényeket, mint képviselő, soha meg nem fogom szavazni.“ Pájdalom! igazat kell adnunk e nézeteknek. Még csak azt akarom megemlíteni, hogy hazai nevelésügyünk is társalgásunk szönyegére került. Alkalom akadémán, élénk szajálatomát fejeztem ki, azon mindinkább terjedő divat felett, mely szerint főuraink külföldi intézetekben neveltetik gyermekeiket, különösen a bécsi Theresianum valóságos Mekkája lett gyermekek főurainkunk s épen most kezd e divat lábrakapni, a mikor hazai iskoláink vetelkedve törekednek a kor követelményeire niveaujára emelkedni. Meggyőződéseim szerint ama cifra intézetek levegőjében elsatynul a magyar ifu egészséges szelleme, legkisebb tápot sem nyer azokban, a jellem s a magyar hazafiai érzelmek; márpedig még igen nagy szükségünk van arra, hogy főuraink gyermekei jellemesüljék magyar hazafikká fejlődjenek. Minthogy a példa a legerősebb argumentum, rámutattam azon tényre, hogy hazánkfi közöl azok, kik a közel multban erős hazafii jellem által tündek ki, a mai szégyénes iskoláinkban nyerték eruditóijukat. Gr. Mikó Imre, gr. Teleky Domokos, gr. Bethlen János, br. Kemény Dénes és Zeigmond. br. Bánffy János stb. hazai iskolák növendékei. Mutasson nekem valaki csak egyet is ezekhez hasonlót azoktól, kik a Theresianum vagy más külföldi intézetekben nyerték kiképeztetésüket. Bizony ezen jeles hazánifiai még ismeret dögában sem engednek a

tott egy óráig, ekkor némém felállt, kifelé indult s meoet közben folytatva a társalgást, maga után vonta Mahomedet a kertbe. Kénytelen voltam követni őket. Egy fasor fordulánál letért az utról, hogy egy rózsát szakisson.

Mondhatni négy szemközt maradtam az ellenséggel.

— Felismertem kegyedet Choubrában, szólt Mahomed francia nyelven.

Megkísérlém gunyolódni, hogy el rejtsem zavaromat.

— És kicsibe mult, hogy nem üdvözölt is!

— Bocsásson meg, mindent feledtem, kegyedet meglátva.

Hosnah, övében egy szál rózsával, a világon a legártatlanabb arczal közlekedett most ismét felénk.

Elértünk a kis kertajtóhoz, mely a nagy hárem felé vezet. Hosnah itt búcsút vett Mohamedtől. Ezuttal az utóbbi kezét nyújtott nekem. Kisé hahozva tettem enyémet az övébe; nem tudom miért tetszett nekem ugyszólván, hogy kölcsönös viszonyunk végleges megállapítását jelzi e kéznyújtás.

Elgondolhatod, hogy a következő napok alatt gyakran jött szóra eljegyeztetésünk. Atyám és Hosnah folyton gunyolnak hahozásomért, melyről azt hiszik, hogy nem ösztönös szívűből ered. Aly is bele van vonva az összeesküvésbe. Az igazat megvallva, előbbi hahozásom csaknem el is múlt.

— Minő ellenvetést is tehetnék? ...

E második találkozás, csaknem kigyógyított előítéletemből. Sürgetve enyéim által, félék nem

Theresianum neveltjeinek. Ezen meggyőződéseim szerint kárhozatos divat védelmére szelleműs házai asszonyuk vette föl a kesztyűt. Ő is fontosnak tartja a nevelésben a hazafiai érzelmek fejlesztését, de a külföldi intézeteket nem tartja e tekintetben oly veszélyeseknek; kivált ha a növendékek nem zsege, hanem felszerült korukban kerülnek amaz intézetekbe, a mikor a magyar hazafiai érzelmek már gyökeret vert lelkükben. Van ezen felül egy tekintet, melyet helytelen volna e kérdésnél számba nem vennük. Főúri családaink egyre aprósodnak, a sokfelé osztott birtok nem képes a megélhetést biztosítani, minek folytán a főúri sarjadék is kenyérszerző ismeretekre szorúl. Itthon bajos, mondhatni lehetetlen, a kenyérszerző ismereteket megszerezetni a növendékekkel. Hogyan lehetne kedve mérnöki, orvosi stb. pályára készülni azon ifúknak, ki itthon főrangú úrúknak érzik magát? E célt csak külföldi intézetekben lehet elérni, mint a melyekben teljesen kiragadható a főúri növendék a hazai és családi kötelekekből. — Sokban igazat kell adnunk e nézeteknek, ámbár legkevésbé illenek azok a Theresianumra, mint a hol valóságos úrfiaknak neveltetnek az ifiak. Végre abban központosítottuk nézeteinket: legjobban volna oly családi és hazai viszonyokat teremteni, melyekben mind a két cél itthon a hazában volna elérhető. — Ilyen kérdések megbeszélésében telt el a délelőtt s a délután is egy része, a mi alatt az én grófom emelkedett gondolkodásával, házigazdánk gyakorlati, józan értelemre való eszméivel, házi-asszonyunk finom módjával s szelleműs észrevételeivel fűszerezte meg a társalgást. Egy orosz példabeszéd igen lenézőleg szól a nőkről, a midőn azt mondja: hogy tíz asszonyunk van egy lelke. Ha azok a muszka atyafiak sok ily nővel dicsekednének, akkor ilyen formán alakíthaták volna át ezt a példabeszédet: vannak nők, a kik tíz férfúnak is képesek egy kis szellemet kölcsönözni.

Csak késő délután, azután, hogy a nap legforróbb sugárait elölvödörte, indultunk a kellemes utra. Mindenütt a Maros jobb partján, meglehetősen karban tartott uton halad az utas. Nem oly sok évvel ezelőtt lehetetlen volt itt a közlekedés, a régi Tordamegyét illeti az érdem, hogy megnyitotta a közlekedésnek ez új erét, az egyasult Maros-Tordamegye fogja azt teljesen bevégzeni. Évről-évre mozgalmasan dolgoznak rajta, jelenleg is három ponton dolgoznak ismert hazai vállalkozók Horovitz munkásai, a kinek igen szép érdemei vannak hazai közlekedési ügyünk körül. Itt sziklákat robbantanak, ott falat emlenek a Maros medrében, hogy elbódítsanak belőle egy kis területet az ut számára. A vidék lakosai szomorun emlékeznek azon időkre, a mikor ez az ut nem létezett. Gyergyó és vidéke csak szűk havasi ösvényeknek, gyalog, legfőlebb lóháton közlekedhet Szász-Régen vidékével. Borszék is nagyon sokat nyert ez új uttal. A völgy, ott a hol megindultunk, eléggé bájos, ugyszólván Vécé köli majdnem tíz különböző falut és helységet le-

sókára megadom magam. Saida már kezd gondoskodni az öltözéki kellékekről. Környezetemben nem beszélnek másról, mint az előrelátható fényes menyegző megtartásáról.

Reszkess, annyi mintha már férjhez mentem volna!

(Folytatása következik)

A szász-fenesi kincskeresők.

(Igaz történet.)

(Folytatás.)

Végre az irás napvilágot látott, de még az ő kezében volt.

— Tudom, hogy minden alaposan le van írva; így már a munka nagyon meg van könnyítve; szabadna látnom az irást?

— Adja oda nagysád — szólt biztatva a mester — világos ott minden, de én azt hiszem nem ezt a hegyet mondja, mert a Szent Elizeus kútja oda át van.

— Már Sz. . . ur (szabadjon nevét elhallgatnom, így talán a kincsből egy kis morzsához én is tarthatok majdan igényt) a szent Ignác és János kút itt van, s lehet hogy a szent Elizeus kút beomlott. — Szólt az idősebb hölgy s átadta az irást.

Kezemben volt. Jó masina papiros Polcz Albert kereskedéséből.

— Ah ez másolat nemde?

— Az, az eredeti, hiaj kérem az eredeti diáku van.

Ulvásni kezdtem, a mint következik, már t. i. a mennyire a szavak sorrendjére egyeztettem olvasás után emlékezni tudok.

het rajta megszámlálni; hanem a mint előbbre haladunk, mind jobban-jobban összeszűkül, míg-meg a Maros két partján oly közel jönek a hegyek egymáshoz, mikép a távolból azt hiszi az utas, hogy utja el van zárva, csak odaérkezve tűnik ki, hogy egy kanyarulat csak más irányt ad az utnak. A völgy szűkülésénél az ut egyre regényesebbé válik, gazdaggá lesz megiepő szikla-alakulatok és csoportokban. Egy-egy rendkívül sziklatömb félelmet gerjesztőleg függ az ut felett. A gondolat: hogy ha az a sziklatömb leszakadna, egy kis borzadást kelt az utasban. Vannak egyes sziklák, melyek vékonyan és hegyes csúcsal állanak ki tőlöz hasonlón. Van egy különös szikla, mely ugyszólván ki magát, mintha egy a földben nyugvó óriás kidugta volna mutató ujját. Egy sziklacsoportot, melyet sötét külsejéről a közép „a szerencsének“ nevez, reánk azt a benyomást tette, mintha a cyklopsoknak volna váromladéka. Azonban nem soká gyönyörködhetünk a szikla partiekbán, mert csakhamar beállott az éj, mely sötét fátyolával az egész földet beborította. Azután, hogy beállott a sötétség, az éji madarak sivatásán kívül, csak két fátyolával halászó vonta magára figyelmünket. A sportnak e nemét nagyon mulatságosnak tartják, a vízben gázoló halász megindul a folyam mentében, bal kezében szigonyt tart, melylyel rendre-rende fel-fűzi a homokban vagy egy kivájt kő ernyője alatt gyanutlan alvó halat. Ebből is kifogyva, beszélgetéssel rövidítették meg az időt. Grófom — ki e vidéket gyermekkorában óta ismeri, elmondotta, hogy ebben a völgyben egészen más az élet telen; a nyarat lehet nyugalmi időszaknak tekinteni, télen áll be itt az igazi munka ideje. Az egész völgy fel Topliczáig, sőt azon is túl a szoros értelemben teljesen el van borítva tutajoknak való szálakkal, mint a hangyabolyban a hangya, egy nyűzsög itt a sok ember, itt szálakat vontatnak, ott furnak, faragauk, fűrészelnek, tutajokká alakítandók a Maros partjára hordott szálakat, s a munkából akkora zaj és lármá ke-rekedik, mikép csuda, hogy a természet föl nem ébred téli álomból. Tíz óra tájban érkezünk Il-vára, a hol éjjelre meghálni előre elhatároztuk volt.

A vendégfogásban nem találhattunk szállást, Bodó gazdaságtól vendégszerző házánál nyertünk éjjeli szállást. Ilva jelentékeny pont a borszéki utban, egy kis magyar sziget ez a végteleen hegy-ségeken elterülő oláh tengerben; birtokosa br. Kemény Kálmán ide egy kis széklei coloniat telepített, a tisztai lakon kívül van itt egy becsületes vendéglő, zsanádár laktanya, jegyzői lak s több ház a széklei erdőpásztorok számára. A utasnak jól esik itt a vadregényes fényesek közt a civilizatio némely kényelmével találkozni. A tulajdonos báró, fáját más irányban is hasznosítandó, itt egy új iparágat állított be. Egy felső magyarországi tót atyáknak onnan hozott tót munkásokkal szita-körgöket gyártat, mely ipar két ágra oszlik: a munkások egy része a tulajdonképi szita-körgöket vágja; más része vékony szá-

„Anno domini 1749. Midőn minket az a borzasztó d-cretum lekaszálni (sic) parancsolt minden drágaságainkat megmentettük. — Keresed a monostori templom . . (itt egy csomó jel, szám és ismeretlen jegy) napkelet felé (megnevezve hány ezer lépés) a szent János kútjánál (sic) gyertyánfa között egy kis vadróza bokor — azon ruínáknál, melyek Leányvárak, találás egy ajtót, lakatját üsd meg, azonnal fel nyílik; meg ne ijedj az ajtóban egy patak van, zugaától meg ne ijedj, menj beljebb jobbra, meg ne ijedj, van egy ajtó, ha megállasz, magától felnyílik, találás egy koporsót, üsd meg azonnal fel nyílik orszlán lakában (itt önkénytelenül Csász Péter kirakatára gondoltam) találás egy kulcsot, menj balra és ne félj. — Gyergyua nem kell, mert világosság van, szobában vagy. — Találás egy ajtót, magától felnyílik, benne sok papok képe, egészen nagyok; beljebb találás egy ajtót két kő barát között, meg ne ijedj nagyon, borszék kinézésű van.

Menj be ott van sok kincsünk és sok irások le írva mind hogy hol van a kincs, gyertya nem kell mert egy Carbunkulus világit. Ha lelked tiszta fogadd fel az elő istenre, hogy valami templomot építesz, ha nem teljesíted csak annyit végy magadhoz a mennyit bírsz, másképpen szörnyen járhatasz. Nem is tudom mi történni veled. — Ne félj, menj egyenesen. — Eddig az irás. Aláírva három név, melyet nem voltam képes megjegyezni, az egyik Christianus, a másik Johannes volt A vezetek nevet nem tudtam kibetízni — a visszafojtott nevetéstől.

Visszaadtam az „irást“, majd búcsút véve a kis csoporttól, munkájuknak sikert kívánva, távoztam.

Bátrai M.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A HERCZEGNŐ HAZATÉRÉSE.

REGÉNY.

Írta:

VINCENT JAKAB.

Első rész.

III.

(Folytatás.)

XII.

Azután megköszönte ez újabb kedvezményt, melyben elégkegyes voltam oly reménytelenül részesíteni őt. Hosnah felett helyettem. Mellette ült a díránon, elgondoltam, hogy fátylam alatt sem vagyok többé számára az első találkozásakor ismeretlen. Némi zavart éreztem e miatt. Azon festetlen modor, melyre nővéremmel való rokonság felhatalmazta a fiatal basát, csaknem bizalmasá tette társalgásunkat. Kénytelen levén Hosnah előtt arab nyelven beszélni, nem kerülhettük el a tegeződést. Hasztalan igyekeztünk előbb, hogy kikerüljünk a személyes névmásokról, a peroc még is elérkezett, midőn ki kellett ejteni az első, tőstöt. Hosnah, borostyánkóbból készült olvasójának

legokat készít magyarázókat, vagyis fonalt a kéregek összevarrására. Kérdésközlőnkre azt a felvilágosítást nyertük, hogy ezek a munkások naponta megkeresnek fejenként 1 frttól 1 és fél frt, s hogy székelyeink még nem kőtolták be a munkát, igen pepecsölnek tartván azt, remélhető azonban, mikép az 1 frt napi bér előbb-utóbb hozzá fogja őket édesgetni. Másnap tovább folytattuk utunkat. Ilván felől elhagytuk a „Lő-nak” nevezett egyszerű sziklacsoporthoz, a völgy ismét tágulni, szélesedni kezd, mignem a gergelyi feusikban egyszerű terjedelmet nyer. Mesterháznál ismét egy új ipárral találkoztunk. Egy élelmes olasz fedezte, hogy az út közvetlen-közvetlen épületekre való gránitbányák hevernek, egy kis kőfaragó műhelyt bevezetett, ahol olasz kőfaragókkal fűlletekbe való kőszakmákat, kőcsatornákat stb. faraghat. Kár, hogy oly messze van nagyobb városainktól. Deliri-Topliczán állapodtunk meg, a hol Achbar csapattal konyhájára és pincéjére nem reményelt módon csatlakoztunk le. Toplicza messze szétszórt házaival jelentékeny helye a hegyvidéknek. Tűztorokoskedés és marhatenyésztés nem egy embert tett itt vagyonossá. Két nevezetessége van: az unjonan épült oláh templom, mely nagy mérvben és igen szép stílusban van megindítva, falai készek, igen csinosan be is van fedve, hanem két év óta ez állapotban szünnek; mondják kifogyott a nervus rerum gerendarum: a pénz. Sok pénzt vertek a falakba s még többre van szükség teljes elkészültéig. Vajon nem jobb lett volna-e ezt a pénzt egy pár iskola felállítására fordítani a szétszórt helyeken? Hajdan templomokból emelkedett az emberi szellem és félé: ma már az iskola és a tudomány hoznak minket közelebb az éghez; lejár a domok építésének korszaka.

A bécsi fogadalmi templomot nem ájtatoskodó buzgóság, hanem a fejedelmünk iránt való hűség és szeretet emeltette. Másik nevezetessége egy meleg forrás, mely fűrdővé van alakítva, a helység közepén a Maros egy kis szigetén; mérséklete nem igen nagy, de egészen a meleg források jellegével bír: tiszta, annyira átlátszó, hogy az egy méter meghaladó mélységben meg lehetne látni fenékén a bele hullott tűt és igen bő vizű. Azt hiszem, hogy ha el lehetne vágni az eredeti meleg forrástól a körül folyó Maros beszívagó ereit: mérséklete tetemesen növekednék. Topliczán túl még öt órát kell Borszékig utazni, pedig Borszék egyenes vonalban alig van ide egy pár órára. Ugy értesülünk, hogy a Székelypatak völgyén gyakran el lehet három óra alatt Borszékre jutni, s hogy e völgyön nem nagy munkába kerülne egy kényelmes szakér utat készítése. — Illetékes helyről úgy vagyunk értesítve, hogy nem csak közlekedési miniszteriumunk, de a bécsi hadügyminiszteriumnak van erről tudomása és sürgeti ez utnak minél előbb való elkészítését, hadászati szempontból is fontos levén az. Ugyanezen kútfőből értesültünk, hogy a jelen őszön megkezdik a vonalon a munkát s a kormány egyesítve Maros-Torda és Csikmegyékkel, év alatt tökéletesen el akarja azt készíteni, a mikor aztán könnyű lesz Borszékre jutni. A világ minden részéből Maros-Vásárhelyig vasuton jöhet Borszékre szándékozó, innen egy nap alatt könnyű lesz Borszékre jutni. Öt órába kerül, míg két hatalmas hágó megmászása után a Közrez tetejére érkezünk, a honnan gyönyörű kilátás tárul az utas elébe; körös-körül örökzöld fenyvesekkel borított fők és hegységek, a lejtő alatt a völgyekben ott van Borszék világírú borzival s egyre jobban látogatott számos fűrdővel.

Borszékot — hova öt óra tájban behajtottunk — híven jellemzve találjuk a következő fűrdő emlékeiben:

Gyönyörű vagy Borszék! akár merre nézek
Zöld kenderő lengetnek előlme bércek
S mennyi jót halmazott rád a természet:
Virágidőben rejtve fehér lépesmézet;
Vized fő, forr, buzog, épen olyan forma,
Mintha egy mély káttan forr viztől forna;
Pedig de hogy forró; hideg biz az hideg,
Hanem a beteg az, erősíti meg.
Levegő fenyvesek illatával tele,
Balsamot lehel be a beteg kebele.
A messze távolból én is ide jöttem,
Gyógyító erőtől hogy megerősödjem.
Mentovich Ferencz.

Schilling Rudolf

első beszédje a kolozsvári kir. közgyűlési kamara f. év augusztus hó 30-án tartott közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

A mai napon tödször ért a szerencse, hogy a tisztelt kártársakévi közgyűlésükön hívózhitem, fogadják azon buzgalomkért, hogy ez ország-rész oly távol levő helyeiről is mellőztattak itt megjelenni, a légszivebb közönetemet.

Az elmúlt négy év tapasztalatai nem csak megengedik, de szükségesek is teszik azt, hogy visszatekinve a lefolyt időre, kifjazzuk véleményeket a közgyűlési intézmény eddigi életé és az ebből vont következtetés alapján, ezutáni jövője felett.

Eltekintve attól, hogy ezen intézmény jövője a mi jövőnk is, tehát életkérdés rák nézve, maga az intézmény sokkal fontosabb tényező egy modern állam életében, minthogy ne érdemelne

méltatást és pedig sokkal többet annál, mint a mennyiben eddig részesült.

Telvé reménytel ezen intézmény életrelölösága iránt, egész örömmel szegődött munkáissavá, s habár a városi remények elég korán köddé váltak, mégis évről-évre tovább remélve vártam és mindég jobban csalódva értük meg a mai napot... az eredményél méltóbb kitartással. Ma négy év múlva, nem maradtunk már tovább a tétlen várakozás rabjai, mert négy év egy ember életében, különösen nekünk, kik közgyűlés-kinevezetvén, mindannyian a második életpályát is elváltastottuk és megkeztettük, nem oly kevés idő, hogy tovább is reménytel tápláltnai megengedje.

A midőn ma felszólalni bátorodom, szándékom semmi egyéb, mint megtörve a csendet alkalmat szolgáltatassak az eszmecsere; miért kérem is a tisztelt közgyűlés tagjait, hogy tekintetasszálataikat kicsérölve, beható tanácskozással eredményél juttassák mind a közönség, mind pedig a magas kormány tudomására, hogy mindenki táplálkozva a közgyűlési intézmény jelen állapota felől, saját meggyőződése szerint, vagy segítve olé az intézmény megszilárdulását, vagy átlátva tarthatatlanságát siessen el etemetni. Részemről én, és a mennyiben a tisztelt kártársaimat ismeri, szerencsém van, [azt hiszem önk is inkább óhajlik, hogy azonnal szűnjék meg létezni a közgyűlési intézmény, mintsem tovább is csak tengődjék. Hitem szerint, állásunk mai helyzetében, nincs féltetni, nincs veszteni valónk.

Bámulatos dolog, hogy egy ily fontos intézmény, mely a művelt államokban már századok óta osztják áldásait, melynek szükséges volta idezte elő életre hivatását hazánkban is születése percében annyira magára hagyatott és támasztott eddigi életében csak ön magában lelt, de kivülről olyat nem talált sem testületet, sem hatóságok, sem a magas kormány részéről.

Már pedig minden emberi intézmény természeté a tökéletlen eredet és fokozatos fejlődés, valamint a gyermeknek az időn kívül még ápolásra van szüksége, úgy az emberi intézmények is a megalkotásán kívül, még folytonos figyelmet és gondozást igényelnek, különben halva szűlőttek vagy korai halottak lesznek.

Sajátosság az, hogy a közönség nem tudja megérteni és felfogni, hogy a közgyűlési intézmény életé, a közönség egyik legfőbb érdeke, hogy a közgyűlési bizonyíték, a tudomány és tapasztalat mostani állapotában a legnagyobb biztosítéka a jog biztosításának, hogy épen olyan fontos az állam igazságügyi szervezetében, mind az ügyvédi vagy bírói intézmény, hogy nélkülözhetetlen kiegészítő része az igazságügyi szervezetnek, hogy nélküle nem csak alig lehet élni, de nyugodt jogbiztonságot élvezni a feleknek, biztos védelmet vezetni az ügyvédeknek és biztos alapot találni a bírói ítéletnek nem lehet.

Igaz ugyan, hogy a közgyűlések és emberek lévén, munkájuk sem lehet csatlakoztatlan, én nem is szölok az emberekről, hanem magáról a közgyűlésről, itt nem az ember cselekvénye a fő, hanem a közgyűlésnek törvény által felruházott hatalmas minősége, mely kifogást nem tűr, mely adja a biztosítékot.

Ha az ügyvéd védelmezi a jogot, a bíró biztosítja a megtámadott jog diadalát a közgyűlés feladata mindeniknél hálsabb, mert a mellett, hogy védelmébe veszi a felek jogügyeit, akként rendezni azokat, hogy már a jövőben előre védve legyenek és ne szoruljon a jog az érvényesítés alkalmával sem perre sem ítéletre.

A mily szép és hatalmas jog a közgyűlés azon joga, hogy kibocsátott okmányai, bírói ítélet erejével bírnak, épen olyan hasznos a feleknek nézve, hogy a jogviszony keletkezése alkalmával, már előre bírják azon bírói ítélet erejét okmányt, mely megengedi nekik, hogy szükség esetében csak azért forduljanak ügyvédhez vagy bírósághoz, hogy jogaikat azonnal végrehajtás által érvényesítsék.

Szokás nálunk mostanság és régóta a teoriát kicsinyelni és csak a praxist, ismíteni, miért oly tulajdossá esnek, hogy mindenki a kinek valamely új intézmény nem tetszik, reá fogja, hogy theoretikus.

Mintha törvények alkotásainál a teoria nem arra szolgálna, hogy vagy a gyakorlatot codificálja, vagy pedig az élet számára, a mult gyakorlat tapasztalatain okulva, a következtetés szigorú tana szerint, az észlelt körülményekből, a gyakorlat számára szükségeseket, hasznosokat felhasználva, vagy előidézen olyát, a mi a mult gyakorlat mellett előidézheto nem volt, vagy pedig mellőzni segítse azt, a mi eddig előfordult.

Oly teoria, mely nem a gyakorlati életre volna tekintettel, ma már alig létezik, hisz maga a vallás, a legáltalános teoria, nem czél többé, hanem csak eszköz az állam életében.

Nem igazság tehát az elmélet felett pálcát törni és nem helyes az, hogy az elméleti fejtegetések csaknem gunynyal fogadtassanak, még a legtekintélyesebb testület kebelében is. A teoria ily mellőzete mellett gyakran megtörténik, hogy az ugynevezett gyakorlatiasan szerkesztett törvények, maga a gyakorlat által gunyoltatnak ki.

Ezen uralkodó irány mellett tapasztaljuk azt, hogy intézményünk, mely egyike a leggyakorlatiasabb intézményeknek, melynek üdvö volt

oly sokszor hangoztatik, a theoretikusnak bélyegzett intézmények életét tengeti csak.

Pedig joggal nem lehet állítani azt sem, hogy a közgyűlési intézmény előttünk helyesen idegen átültetés: a régi magyar jog életben gondoskodva volt, a közgyűlési teendőkről. A tábla bírákban minden megye számtalan közgyűlést bírt, és szerkesztették a közönség okmányait, és vezették a hagyaték tárgyalásokat, tehát legfőképp közgyűlések voltak, a jogtudatlan közönség bennük kapta meg a jogi segélyt, okmányaik tényeik közhitelűek voltak. Adóztak elismeréssel emlékküknek, ügyesen, pontosan és jól dolgoztak, az igazságos bíráló nem tagadhatja meg bámulatát munkáikaitól.

Ha összehasonlítjuk az 1848 előtti táblabírói okmányokat, az azóta, az egész országot minden zugában betöltött kontárok munkáival, akkor nem tagadhatjuk, hogy oly főzomnyok ezek, kik könnyelműen, hanyagul vannak összeállítva, hogy ezen okmányok, nem hogy mint a kor meghaladná azokat, de sőt messze maradtak mögöttük, úgy hogy azokat egy sorba helyezni nem lehet.

Tagadhatlan, hogy 1848-ban megszűnővén a táblabírói intézmény, a hites személyek helye hosszú időn keresztül betöltetlen maradt, s a zugirokosság szükségessé váltak, a kik a hosszú időn keresztül egy befészkeltek magukat, a nemzet leggyámoltalanabb része a közép életébe, hogy a közgyűlések mindenütt elfoglalt tért találtak, s a közgyűlés hites személye, a sok falusi zugprókátorral szemben idegen lett.

Ha vizsgáljuk az okokat, a melyek a közgyűlési intézménynek oly kedvezőtlen helyzetet teremtek, akkor úgy találjuk, hogy nem kedvező időben jött létre, mert mindjárt keletkezésének idejében és azóta folytonosan üzleti pangás és politikai válságok események világszerte elvették a közönségnek kedvét a vállalatokról, melyek hiányában hiányzott a közgyűléseknek is a dolog.

Ezért senki sem okolható, ez oly szerencsétlenség, mely közös mindenikével, a közgyűlési intézményre csak azért nagyobb szerencsétlenség, mert már létrejötté perezésben aránytalan küzdelembe sodorta.

Ezen kedvezőtlen körülmény azonban nem csak közvetlen szolgált ártalmára, hanem a jövőre kiható hátrányt is rejtett magában. Mert nem le, vén dolga a közgyűlésnek, nem volt tere és alkalmá széles körben megismertetni magát és munkáját. A mennyiben pedig a közgyűlési okirat és magán okirat közötti különbség a jog tudatlan közönség előtt, különösen a szerződéses jogok érvényesítése alkalmával válik szembetűnővé s a közgyűlési okiratról nyert előnyök, és a szerkesztéskor, hanem csak a szerződési kötelezettségek lejártá után következnek be, kétségtelen, hogy a munka nélkül eltelt idő, nem csak mint elveszett sajnálendő, hanem a jövőt is megontotta azáltal, hogy nem segítette elő a közgyűlési működés előnyeinek megismertetését, mely hátrány soha sem pótolható.

Hátrányos még az is, hogy oly törvények, melyeknek életbe lépte, már évek óta várható volt, melyek életét szükségét pótolni vannak hivatalva, mint a csod-törvény, telekkönyvi rendtartás, mely a közgyűlési intézményre, mint egyik tényezőre támaszkodnának még mindig nincsenek megalkotva. És alkotottat másfelől oly törvény, mely a közgyűlést egyetlen működési teréről teljesen lezavartotta.

Végül pedig legnagyobb szerencsétlenség volt az, hogy az intézmény, vagy annak kezeli nem nyerték meg sem a törvényhozás, sem a magas kormány, sem a bíróságok tetszését, úgy szólva elvesztették előre, a bennük helyezendő bizalmat.

(Vége köv.)

BELFÖLD.

(Corruptio, rossz ut.)

Tekintetes Szerkesztő úr!

A „Kelet” 199-ik számában, — Gyergyótól-Parajdig aláírassal — „Corruptio, rossz út”-jelleg alatt a „Belföld” rovatban egy cikk jelent meg, melyben habár névcserével — István néven Máté helyett — a gyergyó-ditrői orvosra oly becsületéről alaptalan rágalmak halmozattak össze, melyek, minthát én alig egy hónapja töltöttem el a gyergyó-ditrői orvosi állomásról, kétségtelenül ellenem czéloztattak s el nem tűrhettek.

A sajtó-pör útján volt czélom becsületes tisztázni, de minthát az hozsaladásabb eljárás, s minthát ezen ellenem szórt rágalmak már büfényit törvényszéki áton elbírált s ítélt ténykörülmények s ezek alaptalansága már a közigazgatási hatóság által is kimondottan, s becsületes tisztázása ezek alapján a sörtes útján a sajtó terén gyorsabban s teljesen eszközölhető; bizonyító okmányaimat a t. Szerkesztő úr kezébe téve le*) kérem sziveskedjék alábbi igazoló nyilatkozatomnak becses lapjában helyet adni.

A társadalmi élet rákfenéjét képezik az ily egyének, kik a valódi ténykörülmények elferdítésével s azok ellenére alaptalan s igaztalan rágalmakkal jellemzőtlenül orvul álnév alatt támadják meg a társadalom oly polgárait, kik hivatásuk lelkiismeretes szorgalmas betöltése útján keresik maguk s családjuk becsületes életfenntartását ki s

*) Az okmányok nálunk megtekinthetők.

ugyanakkor az állam többi polgárainak is hasznára vannak, kik aljas rágalmakkal becsületes, életfenntartó kereset módjától akarják megfosztani a békés honpolgárt s nemtelen czéljaik kivételére, még a sajtó terét is visszaélőleg foglalják el. Az ily egyének megérdemlik a leálázást, a közmegevetsést s ily egyén, az ki ellenem a „Kelet” 199-ik számában igaztalan rágalmakat szórt világgá.

Ellenem Szathmári János gyergyó-ditrői gyógyszerész elég nemtelen volt a közégi előjárósághoz 1878 évi novemberi és december havában, oly feladást tenni, hogy mint gyergyó-ditrői orvos anyagi haszonlenségéből a betegeket lelkiismeretlelül kezelem.

Ezen való alapján a közigazgatási hatóság, alispán és szolgabíró, szigorú vizsgálatot vitt keresztül, s 67—379 sz. a. 1879. márcz. 5-én a tisztügyész szorul-szóra az alábbi véleményt terjesztette elő.

„A fentebbi szakértői vélemény szerint semmi oly körülmény fenn nem forogván, mi dr. Szöllősi Máté orvos tudott terhelni, s maga passzív is semmi határozott alapú vádat fel nem hozhatván; a további eljárást abban hagyandónak véleményemem, tényálladék hiányában.” — Becze, s. k. t. ü.

Ezen vélemény alapján az alispán 706 sz. a. Csik-Somlyón 1879. márczius 5-én következő határozatot hozott:

„A tektis szolgabíró urnak Gyergyó-Szentmiklóson.”

„Jelen ügy értesülésem szerint dr. Szöllősi Máté ur sürgetése és panasza folytán a gyergyó-szentmiklósi kir. járásbírósná levén folyamathat, végleges elintézés végett az ügydarabok szintén oda lesznek átteendők, mennyiben dr. Szöllősi Máté ur alaptalanul megtámadott becsületeért jogorvoslatot követel.” Lázár s. k. alispán.

Erre a gyergyó-szentmiklósi kir. járásbírósná: gyógyszerész Szathmári János ellen hamis vád és becsületesértésért a bünyenyítő vizsgálatot én keresztülvitettem, — ott ő elmarasztaltatott s 1 havi fogságra ítéltetett, — ezen ítéletet a kir. ítéltő tábla is helybenhagyta; s Szathmári újabb felebbezése folytán f. jöv aug. végén a curiahoz lett az ügy harmadfoku bírósághoz felterjesztve, s ez ügy jelenleg végellátás alatt áll.

Ez a valódi s igazolt tényállás a Szathmári János gyógyszerész ellenem emelt vád eljárásában.

Rágalmazólag hazudik tehát álnév alatt orvtámadó hivatolt cikkében, — midőn azt merészi állítani, hogy Szathmári János gyógyszerész az ellenem emelt vád alapján bünyeszésként két évre lett volna elítélve; mert az ellenem emelt vád alaptalannak mondatott ki a vizsgálat eredményin, s Szathmári nem bünyeszésként s nem két évre, hanem az én panaszom folytán mint hamis, vádló s becsületesért egyhavi fogságra let elítélve.

És midőn ezen nemtelen orvtámadó ellenem nyilvánosan sajtó útján emelte ezen vádat, — oly körülményeket s vádatok hozott nyilvánosságot előtt vádképpen fel, melyeknek alaptalanságát már a közigazgatási hatóság törvényes és szakértő vizsgálat eredményin kimondotta, s mely vádak emeléséért már Szathmári János törvényesen büntetve is van.

A mely büntetés érte első vádaskodó Szathmári Jánost, ép azon, sőt terhebb büntetés kell sajtsa ezen aljas rágalmazót, ki ily ténykörülmények után — ismételni merészkedik és pedig a sajtó visszaélő felhasználásával — azon vádat, melyekért már a törvény büntette is a hamisrágalmazót.

Hogy ily eljárás mily nemtelen s mily piszkos érzelmek szültette, s az ily névtelenül orvultámadó a jellemtelenség mily posványába slyedett, s mily megvetésre méltó, azt a közönség bírálata s ítéletére bízom.

A corruptio rossz út, s az ily orvtámadások lehetősége s bünyetetlen merészselhetése — a társadalmi viszonyok corruptiójára vezet, s ez igazán rossz út az állam életben biztosított társadalmi élet egészséges irányu s üdvösfejlődhetőségére. Én mondhatom igazán, hogy „corruptio rossz út.”

Bár az elmondottak után csaknem felesleges, — de szóval még azt is igazolom, hogy én nem szöktem s még csak nem is siettem el orvtámadó alaptalan s igaztalan állítása szerint Gyergyó-Ditrőből; sőtellenkezőleg 1879. márczius 27-dikén 6-ik szám a. határozattal lettem Szilagy megye orvosává megválasztva, s ép ezért mert Szathmári János gyógyszerésznek ezen alaptalan hamis vádaskodásával szemben ügyemet tisztázni s törvényes elégtételt venni magamnak személyes jelenlétemre volt szükség, — Szilagy megyénél szabadság kivétel útján halasztottam hivatalon elfoglalását, — mignem végre a 131 számú határozattól 1879. június 15-diki közgyűlésből a meghatározottabb sürgetessé lettem felváltva állomásom elfoglalására, s ez alapon f. év augusztus 10-én átváztam el Gyergyóditrőből Zilahra ott elfoglalni állomásomat.

Ennyi elég önigazolásomra, — melylyel tartoztam magam — családom s hivatalos állásom iránt becsületesnek, s melyet a nyilvánosság és a sajtó hatalmának méltányoló tisztelete indokból is tennem kellett.

Szerk.

Ezen tul iszonyodik jellemem a becsületes-zésem, ezen aljas orvtámadó — névtelenül rágalmazó egyén, érintkezni is, — nem kívánom őt ösmerni sem, s nem méltatom annyira, hogy a sajtóper útján, továbbra foglakozom vele. Remélem becsületesnek a közvélemény megadja az elégtételt, — s ez aljas orvtámadásnak legyen bünyetése saját piszkos öntudatának szégyénérzete.

Kolozsvárt, 1878. szept. 6-án.

Dr. Szöllősy Máté.

A székely közművelődési és közigazgatási egyesület gyűlése.

Cs.-Szereda, 1879. aug. 4.

Tek. Szerkesztő ur!

A „Székely művelődési és közigazgatási egyesület”-nek f. hó első napjaiban városunkban tartott ez ideki gyűlése, valamint az azt megelőzőtt és követett ünnepélyek következőleg folytak le:

Első nap sept. 1-én délután 3 órakor a csikmegyei vidéki egyesület, Lázár Dénes alispán elnökölete alatt alakuló gyűlést tartotta. Ennek részleteiről most nem szölok, csak annyit említek meg, hogy az együtbe ez alkalommal igen sokan léptek be, úgy hogy eddig 100-on felül áll a tagok száma, köztük több alapítótaggal.

A délután érkező vendégeket, kik a történelmi társulat tagjaival együtt körülbelül 40-en lehetnek, három nyelven fogadtuk. Egy kiküldött bizottság a megye nagát az u. n. „Tolvajos tető”-n várta a kedves vendégeket, hol Estes Elek megyei tanfelügyelő tartott üdvözlő beszédet. Csik-Szereda város végén, hova a megyei intelligencia nagy számmal gyűlt össze, Lázár Dénes alispán nemzeti lobogók alatt a megye nevében fogadta a hosszú kocsisoron d. u. 5 órakor érkezett vendégeket. Innen a Rákóczy induló mellett gyalog vonultak be a város házáig, hol a város polgárára nevében Nagy Imre felső népiszkolai tanár tartott beszédet. Ezután társul vendégeink kijelölt szállásaira vezeltettek.

Este a gazd. f. népiszkola nagyteremben ismerkedési estély volt, melyen közel 200-an jelentünk meg. Eleinte — mint azt a dolog természete hozta magával — ünnepélyes komolysággal folytak a bemutatások; de ez kevés időt tartott, mert csakhamar megkezdődtek a kedélyes felköszöntések. Első emelt parat az egyesület érdemes titkára Buzogány Áron, elítelve Csikmegye főispánját. Utána Ugron Gábor emelte fel poharát s humoros beszéde végén elítelte Cs.-Szereda polgármesterét. Lázár Dénes reflektál az Ugron beszédére s életeti vendégeket. Kerekes Samu előbb prózában s azután közkívánatra versben élteti a megyét és városot; továbbá Kerekes felköszönti dr. Gordon angol tudóst, Deák Lajos a három elfogadó szónokot, Kerekes (versben újra) Szabó Károlyt, Sándor Kálmán Hajós Jánost és Buzogányt, Buzogány a történelmi társulat itt levő tagjait és végül Boga Bálint Kozma Ferenczet. Az ismerkedés éjféltűni 3 óráig tartott, fűszerezve Kerekesnek kiapadhatlan rimeléseivel.

Szeptember 2-án d. e. 9 órakor vette kezdetét a városbáz nagytermében a székely-egyesület nagygyűlése.

A tartalomdús megnyitó beszéd után olvasott a titkári jelentés az egyesület évi működéséről. Ennek lényegesebb adataitól megemlítem a következőket:

Az egyesület költségén a hosszafalusi földművelésiskolában két székely fia Köllő Miklós és László Gyula kitűnő eredményt végzett a u. n. farsági tanfolyamot. A „Székelyföld közigazgatási és közművelődési állapota” című pályamunka megírásáért Kozma Ferencnek az 1000 frt pályadíj kiadott; e könyv a kiadási költségekkel együtt 2000 frtba került. Az egyesület közbenjárása folytán M.-Vásárhelyt ipariszkola állitattak. Az egyesület 3 székelyfiut saját költségén a váci kóráfonó tanműhelybe küldött. Az egyesület által Budapestre tervezett székely házi és mltipar kiállítás ez év őszén nem tartathatóra lett. A székely kivándorlás megakadályozására tett alapítványok kamatainak az egyesület részére leendő megverése kiállítás helyezettett. Gr. Károly Dénesnek 1200 frt adományáért, nemkülönben özv. Cserey Jánosnak a székely múzeum ajándékozásáért a közgyűlés köszönetet fejez ki.

r. i.

Nyilatkozat.

A „Kelet” f. 6. szeptember 5-iki számában, a „Napi hírek” rovatában dr. Szöllősy Máté úr kijelenti, hogy az e lapok 199-iki számában ellene intézett támadás sajtóbíróság útján vél felhelteni.

Ezzel szemben a magunk igazolására szükségesnek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy minket ama „Corruptio” írására rosszakarat nem vezérelt, — annál kevésbé támadási szándék. Ellenkezőleg:

az volt szándékunk, az volt czélunk s az most is, hogy dr. Szöllősy úrnak alkalmat nyujtsunk az ellene elterjedt hírek megdöntésére.

Mi csakis a közvélemény tolmácsai akarunk lenni: s ez multkori levelünk természetéből, hangjából is könnyen kiértezhető.

Egy levelező nem tartozik tudni: igazak-e azok a hírek, a melyek valamely tekintélyes férfi ellen elterjednek; és ha azokat nyilvánosságra hozza, ha tehát az illetőt a megczafálásra mintegy felhívja, az legkevésbé tudható be... támadásnak*)

Mi dr. Szöllősyt a tekintélyesebb orvosok

*) Nem oszthatjuk e tekintetben a levelező nézetét s öszintén sajnáljuk, ha ily kőn a nyelvi felfogásban még más levelezőnk is osztona. Részünkről ismerve most már a fennebbi sorok írójának nézetét, több kérésztől tőle nem ádunk ki. Szerk.

Nürnbergi diszárak, lovagló- és vadász-kellékek,
lát- és illatszerek, dohányzó készletek.

ŐSZI IDÉNYRE

legújabb posztó-, filcz-kalapok fiuk és urak részére.

Fiú-kalapok darabja
Uri-kalapok darabja

1 frt 20 krtól, 3 frt 20 krig.
1 frt 80 krtól, 5 frt 50 krig.

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CZÍPOK

legnagyobb raktára.

1 pár gyermek-czipó, bőr vagy brünel	1 frt 60 krtól, 3 frtig.
1 pár női-czipó, posztó, bőr vagy brünel	3 frt — krtól, 5 frtig.
1 pár férfi-czipó	6 frt — krtól, 9 frtig.
1 pár fiú-czipó	3 frt 60 krtól, 4 frt 50 krig.

CSAPÓ SÁNDOR

nagy árutárlata Kolozsvártt,
főter, „Nemzeti szálloda“ alatt.

Vidéki megrendelések legpontosabban teljesíttetnek.

UTAZÓ KELLÉKEK

1 darab női kézi táska, vászon- vagy bőrből	90 krtól, 10 frtig.
1 darab kézi uti táska, bőr- vagy vászonból	2 frtől, 20 frtig.
1 darab uti bőrönd	1 frt 50 krtól, 20 frtig.
1 darab uti faláda	4 frt 20 krtól, 18 frtig.
1 darab uti nyak-táska	2 forinttól 8 frtig.

DIETMAR

nagy petroleum-lámpa raktára; — függő közönséges, finomabb éttermekben; — asztali, konyha- és falilámpák gyári árakban.

Iskolai kellékek

fiú- és leány-gyermekek számára.

Iskolai könyvtáskák leánykáknak 50, 60, 70 kr., egész 2 frtig.
Iskolai könyvtáskák fiuknak 55, 60, 70 kr., egész 1 frt 50 krig.
Rajzeszközök 1 frt 20 krtól 4 frt 50 krig. — Festékek dobozban 6 krtól egész 2 frtig. — Toll-szekrények bádoggból 20, 40, 50 kr.,
fából darabja 5 kr. — Tenta-tartók, zsebhen hordhatók 20 kr. 1 frt 20 krig. — Zsebkések nagyválasztékban 15 krtól egész 6 frtig.

Mindenféle háztartás és konyhaeszközök, acél-árak, gyermekjátékok, Thonet-féle székek, fauteuilek és kanapék hajtott fából.